

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

641

Vragen van het lid **Moinat** (PVV) aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over *het krantenartikel «Inspectie is helemaal klaar met bedrijven: statiegeld op flesjes moet fors omhoog, anders megaboete»* (ingezonden 20 november 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Aartsen** (Infrastructuur en Waterstaat) (ontvangen 10 december 2025).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) het statiegeld op plastic flessen en blikjes wil verhogen naar 30 cent omdat de inzameling volgens de inspectie «slecht» verloopt? Zo ja, erkent u dat zo'n forse stijging opnieuw rechtstreeks wordt neergelegd bij consumenten die nu al kampen met hoge boodschappenprijzen?¹

Antwoord 1

Ik ben bekend met het bericht en het met u eens dat een verhoging van het statiegeld nu onwenselijk is, omdat dan de verantwoordelijkheid bij de consument wordt gelegd terwijl het systeem niet optimaal werkt. In Nederland is het verpakkend bedrijfsleven, vertegenwoordigd door de producentenorganisatie Verpact, wettelijk verantwoordelijk voor het inrichten, bekostigen en functioneren van het statiegeldsysteem. Verpact heeft de verplichting om 90% van alle plastic flessen en blikjes in te zamelen. Omdat ze dat percentage nog steeds niet haalt, heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) Verpact al verschillende Lasten Onder Dwangsom (LOD's) opgelegd, zoals zij vanuit haar bevoegdheid kan doen om partijen te bewegen de wet na te leven.

Op 3 september 2025 heeft de ILT Verpact gelast de consument een extra financiële stimulans te geven om meer statiegeldverpakkingen in te leveren. Een mogelijke manier waarop Verpact dat kan doen is het verhogen van het statiegeldbedrag. Over die last heb ik 3 september 2025 de Kamer geïnformeerd². In die brief heb ik aangegeven dat ik van Verpact verwacht dat zij met een totaalpakket van oplossingen komen voor de tekortkomingen bij de

¹ Algemeen Dagblad, 18 november 2025, «Inspectie is helemaal klaar met bedrijven: statiegeld op flesjes moet fors omhoog, anders megaboete» (Inspectie is helemaal klaar met bedrijven: statiegeld op flesjes moet fors omhoog, anders megaboete | Binnenland | AD.nl)

² Kamerstuk 28 694, nr. 159: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2025Z15950&did=2025D36884

uitvoering van het statiegeldsysteem, zoals te weinig (werkende) innameautomaten, te lange rijen en zwerfafval door opengebroken prullenbakken. Destijds heb ik bij Verpact aangegeven dat ik verwacht dat zij eerst deze tekortkomingen structureel verbeteren en dat positieve financiële prikkels mijn voorkeur hebben.

Op mijn verzoek is Verpact op 27 november 2025 met een pakket aan maatregelen gekomen: hun Totaalaanpak Statiegeld. Zo komen er duizenden extra plekken waar mensen flesjes en blikjes kunnen inleveren, extra geld om opengebroken vuilnisbakken tegen te gaan, snellere reparatie van kapotte innameautomaten en positieve beloningsacties om goed inlevergedrag te belonen. Hierover heb ik de Kamer diezelfde dag nog geïnformeerd³, waarbij ik heb aangegeven vertrouwen te hebben in deze aanpak. In de totaalaanpak staat geen plan om het statiegeldbedrag te verhogen, maar in plaats daarvan wordt ingezet op beloningsacties als financiële stimulans. Ik ben blij dat Verpact inzet op het belonen van goed inlevergedrag en dat de producentenorganisatie met dit alternatief uitvoering kan geven aan de last van 3 september 2025. Verpact heeft daarvoor een aangepaste last van de ILT ontvangen.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u het dat de ILT het bedrijfsleven openlijk beschuldigt van «calculerend» en «opportunistisch» gedrag? Acht u dit passend voor een toezichthouder?

Antwoord 2

De ILT past bij de handhaving van wet- en regelgeving op haar werkterrein de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) toe.⁴ Dat is de standaard werkwijze van de ILT. De begrippen «calculerend» en «opportunistisch» komen uit deze LHSO.

Vraag 3

Klopt het dat technische problemen met statiegeldautomaten (zoals het massaal weigeren van kleine blikjes) een belangrijk deel van de tegenvallende inzameling veroorzaken? Zo ja, waarom wordt dan niet dáár eerst ingegrepen in plaats van de rekening bij burgers te leggen?

Antwoord 3

Zoals eerder vermeld, deel ik de mening dat het statiegeldsysteem zoals dit nu functioneert nog tekortschiet op een aantal punten. Daar heb ik Verpact dan ook op aangesproken, want het functioneren van het statiegeldsysteem is in eerste instantie de wettelijke verantwoordelijkheid van het verpakkend bedrijfsleven. Verpact heeft in 2023 op aanwijzing van de ILT een analyse uitgevoerd naar de oorzaken voor het niet-behalen van de inzamelnorm voor flessen. Daaruit blijkt dat er geen eenduidige oorzaak is aan te wijzen. Meerdere maatregelen zijn nodig om uiteindelijk de inzamelnorm te halen. Het innemen van beschadigde statiegeldverpakkingen is eveneens een maatregel die bijdraagt aan het beter functioneren van het statiegeldsysteem. Daarom heb ik Verpact ook verzocht te kijken wat op dit vlak mogelijk is. In de totaalaanpak staat ook dat Verpact op 80% van innameautomaten versoepelde eisen gaat toepassen om meer beschadigde statiegeldverpakkingen in te nemen. Dit zou leiden tot 0,5% tot 0,7% extra ingezamelde statiegeldverpakkingen per jaar. Hierbij geeft Verpact aan dat de barcode van een statiegeldverpakking nog steeds wel goed leesbaar moet zijn en flessen en blikjes niet geplet ingeleverd kunnen worden.

Vraag 4

Klopt het dat de ILT een dwangsom tot 20 miljoen euro wil opleggen aan producenten en supermarkten? Hoe verhoudt dit zich tot het tegelijkertijd pleiten voor een verdubbeling van de uitgaven voor consumenten?

³ Kamerstuk 28 694, nr. 161: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2025Z20708&did=2025D48777

⁴ Beleidsregel Handhavingsstrategie Omgevingsrecht Inspectie Leefomgeving en Transport.

Antwoord 4

De ILT heeft Verpact gelast om de consument een extra financiële stimulans te geven om meer statiegeldflessen in te leveren. Verpact kan op verschillende manieren aan de last voldoen. Zoals in de Totaalaanpak van Verpact staat, is de producentenorganisatie nu van plan dit via consumentenacties te doen en niet door verhoging van het statiegeldbedrag. Positieve financiële prikkels moedig ik aan. Verpact moet alleen een dwangsom betalen van 1,5 miljoen euro met een maximum van 21 miljoen euro als zij niet of niet op tijd op een juiste wijze uitvoering geeft aan de last.

Vraag 5

Waarom kiest u steeds voor meer drang, dwang en kostenverhoging, terwijl alternatieven als betere gemeentelijke afvalaanpak, handhaving op zwerfafval en technische verbetering van de automaten nauwelijks worden benut?

Antwoord 5

Ik herken mij niet in het in de vraag geschetste beeld. Zoals hierboven aangegeven vind ik juist dat het consumenten makkelijker gemaakt moet worden om hun statiegeldverpakkingen in te leveren en geef ik de voorkeur aan positieve financiële prikkels die goed inlevergedrag belonen. Het is in eerste instantie aan het verpakkend bedrijfsleven om eventuele technische verbeteringen door te voeren, omdat zij wettelijk verantwoordelijk zijn voor het functioneren van het statiegeldsysteem. Verpact is ook verantwoordelijk voor wat zij doet om aan de last te voldoen. Verpact gaat nu aan de slag met de gepresenteerde Totaalaanpak, die tot technische verbeteringen leidt en door beloningsacties voor de consument voorziet in een invulling van de meest recente last van september 2025. In de totaalaanpak staat ook wat Verpact doet om te zorgen dat meer plastic flessen en blikjes worden ingeleverd in plaats van dat zij in het zwerfafval of openbare prullenbakken belanden. Daarbij geeft Verpact ook aan dit in goed overleg te doen met gemeenten.

Vraag 6

Bent u bereid te garanderen dat het statiegeld niet wordt verhoogd zolang de overheid zelf de basis van het systeem van automaten tot controle nog niet op orde heeft? Zo nee, waarom wordt dan opnieuw de consument hiermee belast?

Antwoord 6

Wettelijk gezien kan het bedrijfsleven het statiegeldbedrag verhogen als zij dit nodig achten voor het behalen van de inzamelnorm. Die mogelijkheid biedt de regelgeving, maar ik heb richting Verpact benadrukt dit nu niet passend te vinden en geen voorstander te zijn van het verhogen van het statiegeldbedrag nu het statiegeldsysteem nog niet optimaal functioneert, maar juist voorstander te zijn van een positieve financiële prikkel. In de Totaalaanpak statiegeld geeft Verpact aan de consumenten te willen belonen voor hun goede inlevergedrag en kiest zij niet voor het verhogen van het statiegeldbedrag. Ik ben blij dat Verpact voor dit alternatief kiest.